

آزمون حضوری
شماره شش

رشته انسانی
پایه یازدهم

مرورنامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

این مرورنامه، ویژه مباحث جدید آزمون است. مرورنامه مباحثی که در آزمون های قبل به آن ها پرداخته شده، در پنل کاربری شما قابل دریافت است و در این فایل از تکرار آن پرهیز شده است.

نام درس	مباحث	از صفحه	تا صفحه	مؤلف	ویراستار
علوم و فنون ادبی	درس ۱۱ و ۱۲ صفحه ۸۸ تا ۱۰۸	۲	۳	علیرضا نعمتی	زهرا صادقی مالواجردی

درس یازدهم علوم و فنون یازدهم

پایه‌های آوایی همسان دولختی

وزن همسان تک لختی: از تکرار یک وزن واژه حاصل می‌شود. $\square\square / \square\square \leftarrow$ آرایش پایه‌ها

وزن همسان دولختی: وزنی که از تکرار دو وزن واژه حاصل می‌شود. $\square\Delta / \square\Delta \leftarrow$ آرایش پایه‌ها

در وزن‌های دولختی، پایه‌ها یکی در میان تکرار می‌شوند. در این وزن هم‌چنین میانه هر مصراع با درنگ و مکثی آشکار همراه است. به این وزن، وزن «دوری» نیز گفته می‌شود.

در نظم همسان دولختی مصراع به دوپاره (دو لخت) تقسیم می‌شود. به هر کدام از این پاره‌ها، یک «نیم مصراع» گفته می‌شود.

مثال ای باد بامدادی، خوش می‌روی به شادی / پیوند روح کردی، پیغام دوست دادی
مفعول فاعلاتن / مفعول فاعلاتن فاعلاتن / مفعول فاعلاتن

وزن این بیت از تکرار دو وزن واژه (مفعول، فاعلاتن) به صورت یکی در میان به وجود آمده است.

● در برخی وزن‌ها می‌توانیم هجاها را به گونه‌ای دیگر دسته‌بندی کنیم و وزن دیگری به دست بیاوریم.

مثال هان ای دل عبرت بین از دیده عبر کن هان! / ایوان مداین را، آیینۀ عبرت دان

پایه‌های آوایی	ها نی د	لی عبرت بین	از دی د	ع بر کن هان
ایوان	مدا	ین	آیین	ی عبرت دان
مفعول	مفاعیلن	مفعول	مفاعیلن	مفاعیلن
U--	---U	U--	---U	---U
نشانه هجایی	تقسیم‌بندی سه‌تایی - چهارتایی			

هجاهای بالا را می‌توان به این گونه نیز تقسیم‌بندی کرد:

UU--	---	UU--	---
مستفعل	مفعولن	مستفعل	مفعولن

← (تقسیم‌بندی چهارتایی - سه‌تایی)

در وزن دولختی، هر نیم مصراع در حکم یک مصراع است. بنابراین هجای پایان نیم مصراع، مانند هجای پایان مصراع، بلند محسوب می‌شود. یعنی هجای آخر چه کوتاه و چه کشیده باشد، بلند به شمار می‌آید.

نکات دیگر

- دو لختی = دوری = متناوب
- اگر وزن شعری دو لختی باشد (به عنوان مثال مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن)، ارکان فرد، مفعول و ارکان زوج مفاعیلن خواهد بود.
- وزن دوری، موسیقی و آهنگ خاصی دارد پس از روش سماعی برای تشخیص آن غافل نشوید!!

برخی از اوزان دو لختی:

- ۱ مفعول مفاعیلن، مفعول مفاعیلن،
- ۲ مفعول فاعلاتن، مفعول فاعلاتن
- ۳ مستفعلن فعولن، مستفعلن فعولن
- ۴ مستفعلن فع، مستفعلن فع
- ۵ مستفعلن مفعولن، مستفعلن مفعولن

۶) مفتعلن فاعلن، مفتعلن فاعلن

۷) مفتعلن مفاعلن، مفتعلن مفاعلن

۸) فع لن فعولن، فع لن فعولن

♦♦ درس دوازدهم علوم و فنون یازدهم: کنایه ♦♦

تعریف لغوی کنایه: پوشیده سخن گفتن.

تعریف در ادبیات: واژه یا عبارتی است که معنای نزدیک و ظاهری آن مقصود گوینده نیست بلکه مفهوم دور آن در نظر است. کنایه بر بنیاد اصل مجاورت استوار است. در کنایه معنای نزدیک و دور، لازم و ملزوم یکدیگرند (همراه و مجاور همدیگرند). مثلاً وقتی می‌گوییم «فلانی دست به جیب است» سخنی به کنایه گفته‌ایم و منظورمان این است که او «خیر و بخشنده است». در واقع لازمه و نشانه خیر و بخشنده بودن، دست به جیب بودن است.

تفاوت کنایه با مجاز:

در مجاز فقط یکی از دو معنی قابل دریافت است و آن هم معنای غیر حقیقی است. معنی حقیقی قابل دریافت نیست و با عقل سازگار نیست. مثال: جام را نوشید (نوشیدنی داخل جام) اما در کنایه، هر دو معنی دور و نزدیک قابل دریافت است و با عقل سازگاری دارد. مثال: آب از دستش نمی‌چکد:

۱) آب را در دستانش طوری نگه داشته که نمی‌ریزد (نزدیک)

۲) خسیس است (دور)

تفاوت کنایه با استعاره

استعاره در واژه روی می‌دهد اما کنایه در ساختار کلام روی می‌دهد. هم‌چنین استعاره پایه تشبیهی دارد اما کنایه اساس تشبیهی ندارد و بر پایه مجاورت است.

چند کنایه

۱) بازار شکستن ← بی رونق کردن

۲) بر سر زبان افتادن ← فاش شدن

۳) رخت کشیدن ← کوچ کردن

۴) موی شکافتن ← دقت کردن و ریزبینی

۵) دامن کشان بر زمین راه رفتن ← ناز و غرور داشتن

۶) دسته گل به آب دادن ← اشتباه بزرگ کردن

۷) دست و پا گم کردن ← دچار نگرانی شدن

۸) تنگدست بودن ← فقیر بودن

۹) ثابت قدم بودن ← با اراده بودن